

gjørelsen af Centrifugeforsøgene, indtil de vare udførte i omtrent et Aar og navnlig i et Sommerhalvaar, som er den for Ismeieriet gunstigste Tid. Men naar jeg i en nær Fremtid skal afgive en Beretning (19de Marts i det kongelige Landhusholdningsstabs) hvor jeg have saa meget Materiale som muligt til Belysning af det nye System; og Følgen blev, at Centrifugeforsøgene atter optoges med fornyet Kraft, saa at jeg fra 1ste Januar har maattet antage en ny Assistent til at lede Forsøgene paa Aunø, medens den ældre Assistent, der har oplyst sin Plads til 1ste April, gik tilbage til Slagelse.

Det Overflag, som jeg ifjor gjorde for Udgifter til Centrifugeforsøg, var bygget paa, at Forsøgene iaar skulde have været gjorte med Centrifuger til 100 Pd. Mælk at drive ved Haandkraft; men skjøndt den tydske Fabrikant, Kefeldt, havde lovet at levere en saadan Centrifuge til 15de Mai, saa var han dog ikke at formaa til at indfri sit Løfte paa Grund af, at Maskinen viste sig at gaa saa tungt, at han ikke vilde udsætte sig for en Kritik over Arbeidskraften, og jeg blev nødt til at tage en Centrifuge til 200 Pd., som han dog foreløbig overlod mig til Laans. Denne Centrifuge drives ved Dampkraft. Den større Centrifuge er dyrere at anstaafe end den lille; den koster Mere at opstille, og de forskjellige Foranstaltninger, der maatte træffes, for at vi kunde gjøre „Fastighedsforsøg“ bleve langt kostbarere, end om vi kunde have faaet større Fastighed ved lidt extra Arbeidskraft til Haandcentrifugen. Hertil kom ogsaa, at vi nu skulde bruge den dobbelte Mælkemængde; i Stedet for 300 Pd. til de regelmæssige tre sammenlignende Forsøg skulde vi nu bruge 600 Pd., og til sine Læber have vi gjort fem sammenlignende Forsøg, altsaa brugt 1,000 Pd., men dette havde igjen til Følge, at Statsraad Ledbors's Giendom, Gjesberggaard, hvor vi vilde have havt Mælken paa meget billige Betingelser, maatte opgives som Centrifugeforsøgsstation, og vi flyttede ind i Slagelse Fællesmeieri; men da man der selv kjøber Mælken, og det ikke har Brug for vort Smør, der overkøbes for den nøiagtige Veinings Skuld, og knapt nok for den stumme Mælk, saa er Mælken bleven os langt dyrere end antaget. Paa Aunø arbeide vi vel paa yderst billige Betingelser, men Forsøgene der ere komne til som en ren Tilgift. Det vil heraf vist let forstaaes, at jeg har maattet opsætte til Udredelse i næste Finantsaar alle de Udgifter, der paa nogen Maade kunne udskydes.

Den Beretning, som jeg om 14 Dage skal aflægge i det kongelige Landhusholdningsstabs, vil afgive Materiale til Bedømmelse af det iaar indvundne Udbytte, og efter mit Skjøn er det et saadant, at der er al Grund til at fortsætte med Forsøgene over baade det ældre og det nye Meierisystem og det hellere efter en uvidet end en indskrænket Maalestof. Jeg skal her dog alene gaa nærmere ind paa Centrifugeforsøgene.

Siden i Midten af Januar have vi gjort stadige Forsøg med en 200 Pd.'s Centrifuge, der er anskaffet af Hofjægermester Dyholm og opstillet paa hans Giendom Aunø; vi vegle med Gaardens Mælk og med Mælk fra et Fællesmeieri, der er etableret paa Aunø. For Tiden erholde Forsøgene leveret 400 Pd. Morgen- og 400 Pd. Aftenmælk, hvoraf 200 Pd. hver Gang centrifugeres, medens 200 Pd. vegelevis behandles i Is og i Fæde (destimoniske). Der betales Intet for Mælk paa de Dage, da Smørret behandles som Handelsvare; tilmed har Assistenten fri Station. Af vedlagte Beretning om Forsøgene paa Aunø i Februar vil det ses, at Is- og Fadesystemet har for Gaardens Mælk givet henholdsvis 10,7 og 10,4 pCt. Smør og af den kjøbte Mælk 15,8 og 14,8 pCt. Smør mindre end Centrifugen. Da Centrifugen er Meieriets Giendom bærer altsaa Meieriet dette Smørtab; men hertil kommer, at da Fløden fra hver 200 Pd. Mælk fjernes for sig, maa Meieriet modtage Smørret i smaa Partier og atter sammenblende Centrifuge-, Is- og Fadesmør, hvorved der utvilsomt atter lides et Tab. — Desuagtet har Hofjægermester Dyholm lovet at lade Forsøgene foregaa efter en lignende Plan i et helt Aar, naar jeg vil overtage deres Ledelse, lønne Assistenten, anstaafe de til Forsøgene nødvendige Apparater, afholde Udgifterne ved de nødvendige kemiske Analyser og endelig anstaafe en større Centrifuge til 400 Pd. Mælk, saaledes at der kan gjøres sammenlignende Forsøg mellem Aunø's lille og denne større, hvorhos Hofjægermesteren rimeligvis for egen Regning lader anstaafe en tredje Centrifuge.

Det forekommer mig, at det er et saa glimrende Tilbud, at det fra Forsøgenes Standpunkt vilde være uforvarligt ikke at modtage det. Det er netop saadanne stadige Forsøg paa samme Sted i alle Aarets Maanedre, som jeg saa stærkt har savnet til Belysning af de spredte Sagttagelser. Jeg har da ogsaa under det Forbehold, at den paa Finantsloovforlaget opførte Sum bevilges, sluttet de nødvendige Afstaler for at kunne benytte Tilbudet.

Da der til Isforsøgene, som anført, vil medgaa 4 à 5,000 Kr., den nye Centrifuge vil koste opstillet ca. 3,000 Kr., de kemiske Analyser ca. 3,000 Kr., og mit Honorar er 2,000 Kr., saa have vi til Rest kun 3 à 4,000 Kr. til Løn af Assistent og øvrige Med-